

Suomen Naisyhdistyksen kirjasia.

---

# Huoltotoiminnasta

Naissiirtolaisten hyväksi

1915

Kirjoittanut

**Elin Sjöström**







Kaukaiset tuntemattomat maat ovat kaikkina aikoina kiehtoneet ihmisten mielen. Aina ensimmäisistä maailmanympäripurjehtijoista alkaen on meri houkutellut seikkailuhaluisia ihmisiä kodin rauhasta; mutta varsinaisesta Europan kansojen maastamuutosta voidaan ruveta puhumaan vasta 1700-luvun lopulla ja 1800-luvun alussa, ja silloinkin ainoastaan pienissä piirtein. On laskettu, että Europasta siihen aikaan muutti Amerikkaan noin 3 à 4,000 henkeä vuosittain. 1840—50-luvuilla antoivat kultalöydöt tälle liikkeelle uutta vauhtia, niin että siirtolaisten lukumäärä 1851—60 nousi 3,550,000.

Kulkuneuvojen parantuessa on liikeyhteys kansojen ja maailmanosien kesken tullut suuremmaksi. Siirtolaisuuden vaikuttimena eivät enää ole yksinomaan kultalöydöt, vaan suuremmat toimeentulo- ja toimintamahdollisuudet vieraissa maissa. Pyrkimys päästä riippumattomuus-

teen houkuttelee näet käyttämään hyväkseen vieraiden maiden oloja muuttamalla pois kotimaasta. Viime aikoina on siirtolaisuus siinä määrin lisääntynyt, että eri maissa on ryhdytty toimenpiteisiin, millä estää maahan- ja maasta pois-muuttoa liian suureksi kasvamasta. Kuluvan vuosisadan ensimmäisellä vuosikymmenellä on Europasta laskettu muuttaneen 13,336,000 henkeä.

On luonnollista, että maastamuutto vanhan maailman suurissa sivistysvaltioissa on suurin: tungos kaikilla työaloilla, teollisuuden joukkotuctanto, kansainvälisen kaupan laajeneminen ja yleensä muutokset kansan joko taloudellisessa tai valtiollisessa elämässä saavat koko joukon yksilöitä etsimään laajempaa toimialaa. Mutta myöskin pienten kansojen keskuudessa ovat huomattavat joukot pakotetut etsimään siedettävämpiä oloja ja taloudellisesti edullisempia elämänehtoja niistä maista, joissa vapaammat ja kehittyneemmät yhteiskunnalliset ja valtiolliset olot ovat vallalla. Siirtolaisten luvattuna maana olivat ensi alussa Amerikan Yhdysvallat, mutta myöhemmin ovat he suunnanneet kulunsa myöskin Canadaan ja Australiaan.

Kansainvälinen Naisliitto otti viisivuotiskokouksessaan Torontossa v. 1909 ohjelmaansa siirtolaisnaisten ja -lasten suojelemisen. Tämä ei mitenkään tapahtunut siirtolaisuuden edistämisen tarkoituksessa, vaan siitä syystä, että oli ilmennyt niin räikeitä epäkohtia varsinkin naissiirtolaisten kuljetustapaan, turvallisuuteen ja kohteluun nähden valtamerimatkoilla, että liitto ei enään voinut jättäytyä toimeettomaksi katselijaksi. Se asetti sentähden komitean, johon kuuluu yksi jäsen jokaisesta Kansallisiitosta, käsittelemään siirtolaisuuskysymyksiä, voidakseen suojella ja auttaa naisia sekä lapsia niiltä vaaroilta, jotka usein uhkaavat siirtolaisia.

Keskustelu tämän suojelutoiminnan työtavoista ja mahdollisuuksista herätti suurta mielenkiintoa ja huomiota Kansainvälisen Naisliiton viisivuotiskokouksessa Roomassa viime keväänä.

Toimikunnan puheenjohtajana oli kreivitär Lisa Danieli Camozzi, yhtä ystävällinen ja luontevan yksinkertainen kuin kaunis keski-ikäinen nainen. Keskusteluja johtaessa hän pääkohdissa toisti Toronton kokouksessa hyväksytyn ohjelman siirtolaiskomitean toiminnan johdoksi, joka

eri maissa voidaan sovittaa olosuhteitten mukaan. Siinä esitetään seuraavat kohdat:

1:o. Suojan, tulkin ja työn hankkiminen yksinäisille siirtolaisnaisille.

2:o. Suojelua nuorille tytöille valvovien naishuoltajien kautta; majatalojen ja yleensä turvapaikkojen perustaminen.

3:o. Huolenpito perhesiteiden säilyttämisestä avustamalla kirjeenvaihtoa niiden perheenjäsenien kanssa, jotka ovat kotimaassa; kehoituksia säästäväisyyteen viittaamalla säästökassoihin; tilaisuuksien valmistaminen maan kielen oppimiseen sekä koulusivistyksen ja terveellisten huiustusten saamiseen.

4:o. Rikoksia naisia ja lapsia kohtaan koskevien lakien noudattamisen valvominen.

5:o. Ankara silmälläpito koulupakkolain noudattamisen suhteen, missä sellainen on olemassa.

6:o. Yhteistoiminta kaikkien niiden seurojen ja yhdistysten kesken, jotka työskentelevät siirtolaisnaisten ja lasten hyväksi.

Tällainen laaja ohjelma vaatii vireätä harrastusta ja monipuolista työtä. Eri liitot ovat eri puolilta käsitäneet sen toteuttamisen tarpeellisuuden. Toimenpide, joka kuitenkin



näyttää herättäneen vastakaikua useimmissa liitoissa, on se, että asetettaisiin naishuoltajia, »matrons», valvomaan naissiirtolaisia heidän matkustaessaan uuteen maahan sekä pitämään silmällä heidän etujaan.

Nykyään onkin useissa englantilaisissa, kanadalaisissa, tanskalaisissa ja norjalaisissa Atlannin höyrylaivoissa naispuolisia huoltajia, joiden tehtävänä on kaikin tavoin olla apuna siirtolaisnaisille jo satamissakin sekä matkalla pitää silmällä, että heidän oikeuksiaan ei poljeta. Tämän toimenpiteen merkityksen käsittää paraiten, kun muistaa, että valkoisen orjakaupan salalähetit usein vaanivat juuri matkustavia, nuoria naisia, jotka turvattomuudessaan eivät voi heitä kohtaavaa houkutusta, uhkaa ja väkivaltaa vastustaa. Useimmat eivät näet voi odottaa apua edes laivapäällystöltä, kun eivät osaa tämän kieltä.

Niiden 5 vuoden aikana, jotka ovat kuluneet siitä, kun Kansainvälinen Liitto otti tämän tehtävän ohjelmaansa, on T a n s k a n Naisten Kansallisiitto saanut aikaan, että tanskalainen Merenkulkuseura on Atlannin meren aluksiinsa ottanut vastamainittuja naishuoltajia, joiden toimintaa laivapäällystön tulee tukea. Nämä

tarkastajat ovat Kansallisliiton jäseniä ja tekevät tälle selkoa jokaisen matkan tapahtumista. Heidän antamansa apu naisille on aluksen saapuessa New-Yorkiin arvaamattoman tärkeä; he seuraavat heitä Ellis Islandiin, jossa toimitetaan siirtolaisien lääkärintarkastus y. m., sekä pitävät heistä huolta siksi, kunnes ovat turvassa jonkun sukulaisen luona tai jossain varmassa vieraskodissa. Nämä toimenpiteet ovat tuottaneet mitä paraimpia tuloksia.

Norjan hallitus on asettanut komitean tarkistamaan siirtolaislakeja, sekä pyytänyt Norjan Naisten Kansallisliittoa ehdottamaan sellaisia uudistuksia, jotka sen mielestä ovat toivottavia. Sen edustaja, rouva Nico Hambro on tämän johdosta ehdottanut 1:o että lääkärintarkastus on tehtävä pakolliseksi, ennenkuin siirtolaisen sallitaan jättää maansa sekä 2:o että se virasto, joka antaa passin siirtolaiselle, on velvoitettu antamaan myöskin kaikki tarpeelliset tiedot siitä, millä ehdoilla siirtolaiset otetaan vastaan eri paikoissa, edelleen ilmoittamaan norjalaisen konsulin nimen sekä hänen osoitteensa. Rouva Hambro on sitäpaitsi huomauttanut siitä vaarasta, joka uhkaa Norjan siirtolaisia Mormonien taholta, jotka kiih-



keästi toimivat oppinsa levittämiseksi houkutellakseen skandinavilaisia Utahiin. Norjan Naisten Kansalliliitto on maan huomattavimpiin kaupunkeihin järjestänyt myöskin tietotoimistoja, joissa siirtolaiset saavat neuvoja ja tietoja asianomaisesta siirtolaismasta.

Englannissa on toiminta siirtolaisten hyväksi päässyt pitemmälle kuin muissa maissa, joista Rooman kokoukseen oli annettu raportit. Ne seurat, jotka ovat suunnanneet toimintansa tälle alalle, ovat vuosi vuodelta laajentaneet sitä. Erikoisesti otetaan huomioon ne nuoret, jotka emänaasta muuttavat siirtomaihin; täällä ei kylläkään tule kysymykseen yksinomaan ihmisystävälliset tarkoitukset, vaan saarivaltion liian suureksi nousevaa asukasmäärää sijoitetaan ehdoin tahdoin uusille toiminta-aloille ja koetetaan heitä saada huomaamaan, mitkä suunnattomat taloudelliset edut luonnonrikkauDET käyttämättömissä erämaissa tarjoovat. Sinne vaeltavat sekä miehet että naiset, ja varsinkin »British Womens Emigration Association» toimii ensimmäisenä siirtolaistyön hyväksi. Sen vuosisikertomus vuodelta 1913 osoittaa, miten laajalle ulottuvaa toimintaa se harjoittaa: vieläpä halli-

tuskin kysyy siltä neuvoja ja pyytää lausuntoja. Liiton äänenkannattaja »the Imperial Colonist» julkaisee joka numerossa luotettavien seurojen siirtomaihin perustamien siirtolais-hotellien ja täysihoitolain osotteita; antaa tiedoksi, millä kulkuvuoroilla naishuoltajat ovat mukana höyrylaivoissa; huomauttaa rehellisesti mahdollisista eri seuduissa uhkaavista vaaroista ja vaikeuksista, sekä ilmoittaa, mitä työtä missäkin paikassa on siirtolaisille tarjona. He järjestävät siirtolaisille talous- ja maanviljelyskursseja sekä huomauttavat, että jokaisen naisen, vaikkakin hän on antautunut määrättyyn kutsumukseen ja ammattiin, tulee osata kaikkea, mikä kuuluu siirtolaiskodin hoitoon, koska tällaista työtä aina on tarjona, silloinkin kun muuta työtä on vaikea saada. Mainitussa aikakauskirjassa julkaistaan edelleen siirtolaisten kirjeitä, jotka kotimaahan lähettävät tietoja olinpaikastaan ja työnsaannin onnistumisesta. Yksimielisesti kiittelevät nämä kirjeenvaihtajat sitä hyötyä ja apua, jota he näiltä naistarkastajilta ovat saaneet osakseen.

Myöskin Hollannissa on siirtolaislaivojen tarkastus olemassa. Sen jäsen kansainvälisessä komi-

teassa nti Bælde valitti, että toimenpiteet, joihin siellä on ryhdytty, eivät ole tehokkaita, kun ne höyrylaivat, jotka suurimmaksi osaksi välittävät siirtolaisliikettä Europasta, ainoastaan ohikulkien poikkeavat Hollannin satamissa, ja koko joukko siirtolaisia, jotka käsittävät väärin tällaisen tarkastuksen, uskoen sen tarkoittavan heidän matkavapautensa rajoittamista, itse vastustavat sitä. Niinpä esim. höyrylaivoihin naulatut varoitustaulukot ja muut tiedonannot ennen pitkää revitään pois. Sitä paitsi siirtolaiset kaikin mahdollisin keinoin välttelevät kosketusta niiden henkilöiden kanssa, jotka tulevat aluksiin pitämään tarkastusta. Tässä heitä auttavat siirtolaisvärvääjät, joita harvoin puuttunee näiltä laivoilta ja jotka pitävät huolta siitä, että suojelutoimenpiteet jäisivät mahdollisimman tehottomiksi. Neiti Bæ'den mielipiteen mukaan voidaan siirtolaisten kuljetusolot turvata yksinomaan kansainvälisten, yhdenmuokaisten lainmääräyksien kautta.

R a n s k a s s a ei ole huomattavissa erikoisempaa maastamuuttoa. Ranskan Naisten Kansallisliitto toimii siitä huolimatta yhdessä italialaisen kanssa rajoittaakseen lasten käyttämistä tehdastyössä. Italialai-

sia pieniä lapsia pidetään näet ranskalaisissa lasitehtaissa odottamattoman paljon työssä, jossa heidän terveytensä murtuu. Sitäpaitsi toimii Italiassa vuodesta 1908 eräs yhdistys: »Segretariato Femminile» tietotoimistojen kautta ja pitämällä silmällä siirtolaisia maan satamakaupungeisakin. Se valvoo lisäksi terveydellisten olojen järjestelyä siirtolaisaluksilla ja terveysoloja työpaikoilla sekä toimii naisten työalojen laajentamiseksi kotimaassa. Yhdistys nauttii valtion kannatusta.

Unkarin edustaja kuvasi räikein värein miten kerrassaan turvatomia hänen kotimaansa naiset samoin kuin kaakkoi-Europan muiden maiden siirtolaisnaiset ovat, heidän kohtalonsa kun useinkin syöksee heidät itämaalaiseen haaremiin.

Europan muista maista ei annettu mitään erikoisia selostuksia; kaikki edustajat vain totesivat, että epäkoh tia on olemassa, varsinkin naisten suojeluun ja turvallisuuteen nähden sekä matkan varrella että määräpaikoissa.

Sitävastoin näyttivät ne maat, joihin siirtolaistulva on suurin, olevan varustettuja vastaanottamaan sen — tai myöskin ehkäisemään sitä.

Niinpä Yhdysvaltojen ja

Kanadan lait tarkasti määräävät maahansiirtymisen ehdot, ja se onneton, joka ei niitä täytä, lähetetään takaisin käyttämänsä höyrylaivan yhtiön kustannuksella. Sellaisissa tapauksissa ovat naiset vaarassa joutua onnettomuuden uhreiksi, varsinkin jos he eivät ymmärrä maan kieltä, ovat köyhiä tai sairaita. Useimmissa satamissa on tosin tiedonanto-toimistoja sekä ihmisystävällisiä laitoksia ja seuroja, joiden tarkoituksena on auttaa ja tukea yksinäisiä naisia, jos nämä vaan ymmärtävät kääntyä niiden puoleen. Huomioionottaen tämän on Kansainvälinen Naisliitto julkaissut pienen, kaikkia näitä seikkoja käsittelevän lentokirjusen: »Neuvoja siirtolaisille», jossa myöskin on niiden henkilöiden osotteet, joiden puoleen he voivat kääntyä. Vihkonen, joka on käännetty suomeksi ja ruotsiksi, jaetaan Suomen Höyrylaiva Osakeyhtiön kustannuksella siirtolaisille maamme satamissa.

Yhdysvallat työskentelevät nykyään siihen suuntaan, että huoltajanaisia asetettaisiin myöskin sisämaan siirtolaisjuniin täyttämään samoja tehtäviä kuin höyrylaivoissakin.

Niiden yhdistysten joukossa, jotka ottavat hoiviinsa siirtolaisnaisia, on

erikoisesti erinomaisen järjestelynsä ja laajan toimintansa takia mainittava Juutalaisten Naisten liitto. Sen toiminta kylläkin tar koittaa ensi sijassa omia usko laisia — ilmoitettiin että keski määrin 8,000 juutalaistyttöä vuositain nousee maihin New Yorkissa — mutta muidenkin kansallisuuksien naiset saavat heiltä tukea ja turvaa. Liiton sihteeri miss Sadie American lienee nykyään maahan muuttavien naisien kaikkein toimeliaimpia ystäviä New Yorkissa. Hän myöskin voimakkaimmin Rooman kokouksessa puhui heidän puolestaan.

Samaten työskentelee K a n a d a ssa lukuisia yhdistyksiä maahan muuttavien naisten eduksi. M. m. perustetaan suurimmille siirtolaisalueille n. k. siirtolaiskoteja ja »hostelseja», yksinomaan naisia varten, jotta heillä olisi tyyssija siksi, kunnes saavat itselleen työpaikan. Lasten maahanmuuttokin on täällä melkoinen, ja Suurbritannian hallitus tukee sitä. Näistä huoltoloissa kasvatuksen saaneista nuorista pidettäneen erikoisen hyvää huolta, jotta heidän tulevaisuutensa voidaan katsoa turvatuksi. Kanadan edustaja valitti, että on näyttäytynyt vaikeaksi auttaa niitä naisia, jotka eivät taida maan kieltä eivätkä kykene mihinkään erikoiseen



ammattiin, sekä kehoitti kaikkia liittoja huolehtimaan siitä, että siirtolaiset saavat oikeita tietoja siitä maasta, jonne he menevät, sekä perusteellisen opetuksen jossain ammatissa.

Australian Naisten Kansallisiitto tekee työtä samaan suuntaan, ja sen toimintaa tukee hallitus. Työläisten puutteessa ovat siirtolaiset täällä erityisen tervetulleita ja heille myönnetään suuria etuoikeuksia. Ennenkuin he saavat nousta maihin ovat he kuitenkin ankaran lääkärin-tarkastuksen alaisia.

Kun selostukset näin oli siirtolaiskomitean istunnoissa annettu ja Kansainvälisen liiton yleiskokoukselle oli luettu yhteenvedo niistä, tehtiin seuraavat päätöslauselmat:

1:o. Kansainvälinen Naisliitto lausuu vakavana toivomuksenaan, että siihen asti, kunnes eri maiden hallitukset ottavat nuorten tyttöjen suojelemisen höyrylaivoilla ja siirtolaisaluksilla tehtäväkseen, asetetaan laivoihin erityinen naishuoltaja. Mikäli mahdollista tulisi tällä olla suositus joltain seuralta tai yhdistykseltä, joka toimii nuorison suojelemiseksi. Samoihin toimenpiteisiin on ryhdyttävä myöskin siirtolaisjuniin nähden.

2:o. Että kaikkiin maihin, joissa maastamuutto on suuri, on perustet-

tava toimistoja siirtolaisuutta koskevien tietojen antamista varten sekä olosuhteitten mukaan järjestettävä kieli- ja ammattikursseja vieraisiin maihin muuttaville henkilöille, samalla kun heidän tulee saada tietoa siitä maasta, jonne he suuntaavat kulkunsa.

3:o. Yhdysvaltojen siirtolaisministeriön pyynnöstä kehoittaa Kansainvälinen Naisliitto kutakin Kansallisliittoa kääntymään hallituksen puoleen, anomalla että se valtuutettujen kautta ottaisi osaa kansainväliseen siirtolaisuutta käsittelevään konferenssiin.

4:o. Yhdysvaltojen työministeriön ehdotuksesta kehoittaa Kansainvälinen Naisliitto jokaista Kansallisliittoa asettamaan komitean, jonka tulisi olla välittömässä yhteydessä Yhdysvaltojen hallituksen kanssa ja joka ottaisi huoleksensa takaisin lähetettävien naisten suojelemisen. Erikoista huomiota olisi kohdistettava niihin tyttöihin, joita ei enää oteta takaisin siihen maahan, josta he ovat lähteneet.

En tiedä, voiko tämä ylimalkainen silmäys siihen, mitä muiden maiden naiset ovat tehneet siirtolaistensa hyväksi, osapuulleenkaan tuoda esille sen, minkä olen tahtonut. Tahtoisin

painostaa, että muut kansat ovat kuitenkin yhtä ja toista tehneet siirtolaistensa suojelemiseksi, mutta meidän maastamme kaukaiseen Lanteen muuttavilla yksinäisillä naisilla ei ole edes ylläesitettyä turvaa toivottavana, vaan täytyy heidän tuntea itsensä aivan hyljättyiksi. Kukaan ei heidän omassa maassaan tee mitään heidän hyväksensä, ja ellei heillä tuolla kaukana ole sukulaisia tai ystäviä, jotka heitä odottavat, ei ole ketään muutakaan. Mutta tämä ei voi jatkua. Myöskin me olemme velvoitetut kykymme mukaan omassa maassamme toimimaan suomalaisten siirtolaisten hyväksi.

Me voimme samaten kuin muidenkin maiden naiset perustaa tietotoinistoja satamakaupunkeihimme, sekä lentolehtisten, esitelmien ja sanomalehtikirjoitusten kautta antaa tietoja ja varoituksia, voisimme ehkä myöskin saada aikaan ammatti- ja kielikursseja. Voimmepa me, joilla on naisedustajat valtiopäivillä, lopullisesti heidän kauttansa saada esityksi anomuksia erinäisien siirtolaissuuskysymyksien järjestelemiseksi. Niitä onkin vuodesta 1891 lähtien tuontuostakin jätetty valtiopäiville, vaikka ne eivät vielä ole johtaneet mihinkään toimenpiteisiin.

Tätä vastaan voidaan mahdollisesti väittää, että muutto meidän maassamme ei ollenkaan ole suotavaa, maa tarvitsee kaikkien lastensa työn. Mutta jos siirtolaisuus tähän asti tietämättömyydestä, menestymisen epävarmuudesta sekä kaiken tuen puutteesta huolimatta on vuosi vuodelta lisääntynyt, osottaa tämä, että siirtolaisuuden syyt ovat etsittävät syvemältä kuin uutuudenviehätyksestä ja seikkailuhalusta. Asiain näin ollen on meidän velvollisuutemme auttaa siirtolaisia antamalla kaikki ne tiedot ja varoitukset, kaikki se apu, joka suinkin on meidän vallassamme. Ehkäpä heitä tuolla kaukana joka tapauksessa odottavien vaikeuksien tarkempi tunteminen saisi monen lähtevän peruuttamaan matkansa.





---

Helsinki 1915, Suomal. Kirjall. Seuran Kirjap. O.-y.

---